

Власенко Тетяна Анатоліївна,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки підприємства
та організації бізнесу Харківського
національного економічного університету
імені Семена Кузнеця

Гнатківський Богдан Михайлович,
доктор економічних наук, доцент, професор
кафедри фінансів, грошового обігу і
кредиту, кафедра "Фінансів, грошового
обігу і кредиту", Львівський національний
університет імені Івана Франка

Петренко Дмитро Анатолійович,
аспірант кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою,
Харківський національний університет
радіоелектроніки

Vlasenko Tetiana,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Head
of the Enterprise Economics and Business
Organization Department, Simon Kuznets
Kharkiv National University of Economics,
<https://orcid.org/0000-0002-9515-2423>

Hnatkivskyi Bohdan,
Doctor of Economic Sciences, Associate
Professor, Professor of Department of Finance,
Monetary Circulation and Credit, Ivan Franko
National University of Lviv,
<https://orcid.org/0000-0001-5146-9077>

Petrenko Dmytro,
Graduate Student,
Kharkiv National University of Radio Electronics,
<https://orcid.org/0009-0001-6001-5349>

РИНКОВА КАПІТАЛІЗАЦІЯ КОРПОРАТИВНИХ АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ MARKET CAPITALIZATION OF CORPORATE AGRICULTURAL FORMATIONS

Власенко Т. А., Гнатківський Б. М.,
Петренко Д. А. Ринкова капіталізація
корпоративних аграрних формувань.
*Український журнал прикладної економіки та
техніки*. 2023. Том 8. № 3. С. 95 – 100.

Vlasenko T., Hnatkivskyi B., Petrenko D.
Market capitalization of corporate agricultural
formations. *Ukrainian Journal of Applied
Economics and Technology*.
2023. Volume 8. № 3, pp. 95 – 100.

Різка загострення ринкової конкуренції, зміни зовнішнього середовища сприяють необхідності професійного управління, збільшення капіталу підприємств, здатності утримувати і залучати нових клієнтів, розвитку корпоративного управління, інвестицій. Ефективне управління капіталізацією підприємств залежить від правильно сформуваної місії, стратегічних цілей і оцінювання чинників, які впливають на капіталізацію. Капіталізація є показником стійкості, ефективності функціонування підприємств, критерієм оцінювання перспектив зростання. Метою публікації є дослідження теоретичних і методичних підходів до формування ринкової капіталізації та обґрунтування вдосконалення в системі управління великими бізнес-структурами. У статті досліджено еволюційні тенденції розвитку ринкової капіталізації корпоративних аграрних підприємств. Визначено сутнісне наповнення категоріальних понять: «капітал», «капіталізація», «ринкова капіталізація». Проведено дослідження ринкової капіталізації для корпоративних аграрних формувань – агрохолдингів. Визначено сутність агрохолдингів як вертикально інтегрованих структур. Об'єктом оцінювання є капіталізація п'яти провідних публічних агрохолдингів: Кернел, МХП, Астарта-Київ, Ovostar Union; ІМК. Визначено особливості та специфіку формування капіталізації в агробізнесі. Досліджено показники ринкової капіталізації в динаміці показників за 2019-2023 рр. На основі висновків аналітиків досліджено напрями підвищення ринкової капіталізації корпоративних аграрних формувань. Застосування концепції підвищення ринкової капіталізації в сучасних економічних умовах, можна вирішити фундаментальні проблеми розвитку підприємств.

Ключові слова: агрохолдинг, капітал, капіталізація, ринкова капіталізація, прибутковість, активи, корпоративне агроформування, фондовий ринок, біржа.

A sharp increase in market competition and changes in the external environment contribute to the need for professional management, an increase in the capital of enterprises, the ability to retain and attract new customers, the development of corporate governance, and investments. Effective management of the capitalization of enterprises depends on a correctly formed mission, strategic goals, and assessment of factors that affect capitalization. Capitalization is an indicator of stability and efficiency of the functioning of enterprises, a criterion for evaluating growth prospects. The publication's purpose is to study theoretical and methodical approaches to the formation of market capitalization and justification of improvement in the management system of large business structures. The article examines evolutionary trends in the development of the market capitalization of corporate agrarian enterprises. The essential content of categorical concepts: "capital", "capitalization", and "market capitalization" is determined. A market capitalization study was conducted for corporate agricultural formations - agricultural holdings. The essence of agricultural holdings as vertically integrated structures is determined. The object of assessment is the capitalization of five leading public agricultural holdings: Kernel, MHP, Astarta-Kyiv, Ovostar Union, and IMC. The peculiarities and specifics of the formation of capitalization in agribusiness are determined. The indicators of market capitalization in the dynamics of 2019-2023 were studied. Based on analysts' conclusions, directions for increasing the market capitalization of corporate agrarian formations were studied. It is possible to solve the fundamental problems of enterprise development by applying the concept of increasing market capitalization in modern economic conditions.

Вступ

На сьогодні у зв'язку з різким загостренням ринкової конкуренції і негативними змінами зовнішнього середовища важливої ролі набуває довгостроковий розвиток підприємств, основним чинником якого є грамотне стратегічне управління, ефективність бізнес-проектів, збільшення капіталу підприємств, здатність утримувати і залучати нових клієнтів, розвиток корпоративного управління, інвестиції. Ефективне управління капіталізацією підприємств у багатьох випадках залежить від професійно сформульованої місії, стратегічних цілей та оцінювання чинників, які впливають на капіталізацію. Ринкова капіталізація є одним з головних показників, які використовують під час розрахунку фондових індексів. Водночас капіталізація стала показником стійкості й ефективності функціонування підприємств, є критерієм оцінювання перспектив майбутнього зростання, а підвищення рівня капіталізації суб'єкти господарської діяльності ставлять за основну ціль. Так, високий рівень капіталізації забезпечує підприємствам кредитоспроможність, завдяки достатності і ліквідності майна, прибутковість емісії боргових і пайових цінних паперів, а низький рівень капіталізації підприємств знижує рівень їхньої інвестиційної привабливості, що негативно впливає на розвиток економіки і гальмує розвиток ринку капіталу.

Аграрна сфера країни останніми роками є одним з головних драйверів економічного зростання і розвитку країни: 2021 р. частка сільського господарства у ВВП України була найвищою серед усіх секторів економіки і становила понад 10%, на агропродовольчу продукцію припадає найбільша частка загального експорту України – близько 41% у рік [8]. Природно-кліматичні умови, наявність родючих чорноземних ґрунтів, історично складена культура землеробства, сприятливі умови створення і функціонування аграрних підприємницьких структур є базисом для нарощення ринкової капіталізації корпоративних аграрних формувань, що загалом сприятиме сталому розвитку сільських територій.

Значний внесок у дослідження питання сутності капіталу зробили такі вчені, як К. Маркс, А. Маршалл, Д. Рікардо, У. Петі, П. Самуельсон, А. Сміт, І. Фішер, Д. Хікс. Дослідження оцінювання і аналізу ринкової капіталізації для українських підприємств, фінансового інституту (фондової біржі) та країни загалом присвячені науковій праці Н. Брюховецької, Б. Буркинського, В. Горячук, М. Козоріз, О. Любкіної, О. Побурко, Н. Шевчук та ін. Дослідженню корпоративних відносин у теоретичній площині приділено багато уваги в працях вітчизняних і зарубіжних дослідників. Зокрема, слід відзначити роботи Ю. Лупенка, О. Гохана, О. Кузьміна, В. Леонтьєва, О. Терещенко, Д. Луенбергера, А. Кейна, У. Баффетта та ін. Водночас недостатньо вивченими залишаються теоретичні і практичні аспекти ринкової капіталізації корпоративних аграрних формувань, що й визначає тематичну спрямованість нашого дослідження.

Формулювання цілей статті

Метою досліджень є ретроспективний аналіз, оцінювання теоретичних і методичних підходів до формування сутності ринкової капіталізації аграрних формувань корпоративного типу в агробізнесі, вияв особливостей та обґрунтування вдосконалення в системі управління великими бізнес-структурами.

Виклад основного матеріалу дослідження

Нині поняття «капіталізація» закріпилось у сучасній фінансово-економічній літературі. З'явився термін на західних фондових ринках і здебільшого використовується під час економічного аналізу та оцінюванні ефективності управління підприємствами, а також до компаній, активів і навіть галузей економіки. Дослідження категоріального поняття капіталізації проведено на основі узагальнення сутності поняття «капітал» як базису формування капіталізації. Так, сутнісне наповнення категорії «капітал» змінювалась разом з розвитком економічної теорії. Різні наукові школи видозмінювали цей термін, ґрунтуючись на встановлених уявленнях: у класичній і неокласичній політичній економіці капітал розглядали як ресурси, які використовують під час виробництва товарів чи надання послуг. У першому випадку в термін «капітал» вкладали таке поняття як фізичний (реальний, виробничий) капітал, необхідний для виготовлення товарів і надання послуг, до яких належать, відповідно, будівлі, споруди, устаткування, машини, тобто засоби виробництва. Таким чином, неокласики були прибічниками того, що товар набуває значення капіталу лише у випадках, якщо його можна застосовувати під час виробництва інших товарів, переробляти, а у процесі виробництва певна частина не використовується. Іншої позиції дотримувався Карл Маркс. На його думку, капітал – це не лише окремо взяте майно, а «вартість, яка приносить додаткову вартість», засіб праці не завжди є

капіталом, а лише в тому випадку, коли ті, кому він належить, економічно взаємодіятимуть з власниками робочої сили. У фізіократів була протилежна думка. Так, Франсуа Кене, будучи засновником фізіократичного вчення політекономії, не розглядав прибуток як результат обігу, а аналізував його залежність від стадії виробництва. У результаті виникла потреба ретельного вивчення структури капіталу.

В австрійській економічній школі капітал розглядали як ресурси, які не використовують у поточному моменті, а вони призначені для того, щоб з більшою важливістю їх використовувати в майбутніх періодах. У ХХІ ст. поняття «капітал» трактується інакше і його сутність в економіці визначається як вартість станом на початковий період часу, тобто якщо раніше протягом тривалого часу вважалося, що чим більший фізичний капітал і робоча сила, тим більшим буде економічне зростання, то нині значна увага приділяється ролі економічного капіталу, і неодноразово підтверджується, що економічне зростання залежить від прийнятих людьми правильних рішень, знань та ідей.

Усі тенденції зводяться до того, що поняття «капітал» і надалі трактуватиметься по-новому, а економічні школи мають відстежувати і своєчасно давати чіткі визначення цього терміна, тобто загалом поняття «капіталізація» є похідним від категорії «капітал» і, на відміну від капіталу як явища, капіталізація швидше є процесом, результатом якого є збільшення капіталу. Генезис поняття капіталізація відбувався паралельно з поняттям капітал, оскільки ці економічні категорії є нерозривними і взаємопов'язаними.

Капіталізація – це вартісна оцінка майна підприємств. Водночас капіталізація – оцінка капіталу підприємства (фірми, компанії) за поточними ринковими цінами. Капіталізація – перетворення додаткової вартості на капітал. Капіталізація є ринковою вартістю компанії. Рівень капіталізації показує інтегральну оцінку стійкості підприємства, прибутковості, затребуваності продукції, кваліфікації персоналу. Капіталізація підприємства на світовому ринку має велике значення для його подальшого розвитку та репутації. Збільшення капіталізації є основним стимулом у розвитку підприємства. Капіталізація підприємств – це ринкова вартість підприємств і, насамперед його чистих активів. У світовій практиці під капіталізацією прийнято розуміти ринкову вартість компанії, тобто вартість усіх її акцій. Підвищена увага до досліджень капіталізації у вітчизняній практиці почала виявлятися з появою великих публічних компаній, перед якими постали професійні завдання зростання ринкової вартості акцій і покращення інвестиційного капіталу шляхом внутрішньої ефективності, підвищення рівня корпоративного управління та контролю, а також забезпечення відкритості та прозорості бізнесу [4].

Найчастіше в економічній літературі трапляється термін «ринкова капіталізація». Багато в чому це пов'язано з виявом оціночних властивостей капіталізації компанії. За допомогою ринкової капіталізації легко визначити вартість підприємства на певний період. За наявності сукупності необхідних умов для створення і функціонування акціонерної форми власності та вільного обігу акцій, ринок здатний сам оцінити вартість бізнесу, враховуючи весь інформаційний фон через котирування цих акцій. Річард Кох вважає, що капіталізація – це «ринкова вартість компанії, акції якої котируються на фондовій біржі» [7], отримана в результаті добутку ринкової ціни акції і загальної кількості акцій на ринку. Залежно від ситуації на ринку ринкова вартість акцій може збільшуватися, відповідно, збільшується вартість усієї акціонерної компанії, для чого проводиться переоцінювання фінансових вкладень, яка фіксується в активі балансу та балансується в пасиві додатковим капіталом.

В академічних виданнях капітал, представлений у цінних паперах, які приносять дохід, називається фіктивним чи фондовим капіталом. Оскільки така форма капіталізації складається внаслідок фондових операцій, вона називається фіктивною капіталізацією. Аналітики фондового ринку вважають за краще називати цю форму прояву капіталізації ринковою капіталізацією. На наш погляд, наведена класифікаційна система потребує поправки на той факт, що часто неможливо визначити різницю між «реальною та маркетинговою» капіталізацією, оскільки, по суті, маркетинг є складовою діяльності компанії, без нього в сучасних умовах неможливо уявити успіх компанії на ринку. І, безумовно, будь-які дії компанії щодо просування своєї продукції – це такі ж реальні кроки щодо збільшення власного капіталу, які відображається у балансі. А ось різниця між реальною та ринковою капіталізацією очевидна. Якщо перша орієнтована на підвищення дохідності і реальне збільшення активів, відображених у балансі, то друга відображає ринкове сприйняття вартості підприємства шляхом проектування їх на курс акцій. Тому для цілей подальшого дослідження розрізнятимемо два види капіталізації: реальну та ринкову.

У вітчизняній практиці фіктивна або ринкова капіталізація останнім часом отримала розвиток, що зумовлено активізацією ринку. Проте вона характерна лише для великого бізнесу, сформованого на акціонерній формі власності. Для більшості вітчизняних підприємств такий

інструмент нарощення власного капіталу, а отже і ця форма капіталізації, поки недоступна. Саме тому в науковій літературі поняття «ринкова капіталізація» найчастіше ототожнюється з акціонерними корпораціями, акції яких є у вільному обігу над ринку цінних паперів.

Отже, дослідження ринкової капіталізації проведено для корпоративних аграрних формувань – агрохолдингів. Сутність агрохолдингів полягає в тому, що аграрні холдинги, за твердженням В. Андрійчука, «... є результатом капіталізації та економічної концентрації, а їхньою особливою рисою є спосіб організації управління на основі виділення головної великої компанії і втрати права юридичної особи усіма іншими підприємствами, що увійшли до її складу, з подальшим їхнім перетворенням у структурні підрозділи» [2]. Агрохолдинги України представлені переважно вертикально інтегрованими структурами акціонерної форми власності та відіграють важливу роль у сільськогосподарському ринку держави, формуванні експортного потенціалу та дають левову частку сільського господарства у ВВП країни.

Об'єктом оцінювання є капіталізація п'яти провідних публічних агрохолдингів: Кернел, МХП, Астарта-Київ, Ovostar Union; ІМК.

«Кернел» – провідний у світі та найбільший в Україні виробник та експортер соняшникової олії, акції якого з листопада 2007 р. торгуються на Варшавській фондовій біржі [6]. Kernel Holding S.A. є акціонерним товариством, зареєстрованим у Люксембурзі (табл. 1). Ринкова капіталізація компанії 1057039 млн дол. США.

Таблиця 1. Показники ринкової капіталізації на кінець 2019 р.

Назва	Біржа	Ринкова капіталізація, млн дол. США	Вартість капіталу, млн дол. США	Коефіцієнт (P/B)
МХП	LSE (Лондон)	1038269	1614378	0,64
Кернел	WSE (Варшава)	1057039	1493053	0,71
Астарта-Київ	WSE (Варшава)	102678	491406	0,21
Ovostar Union	WSE (Варшава)	117632	120951	0,97
ІМК	WSE (Варшава)	109138	133193	0,82

Джерело: систематизовано на основі [5].

Група компаній Ovostar Union – агропромислова компанія, що входить до трійки найбільших виробників курячих яєць України [1]. Основні напрями діяльності: птахівництво (батьківське поголів'я, інкубація, ремонтний молодняк), виробництво курячого яйця, національна дистрибуція, виробництво сухих і рідких яєчних продуктів, виробництво комбікормів, мінеральних добрив. Загальна ринкова капіталізація компанії складає 117632 млн дол. США.

Основними напрямками бізнесу агрохолдингу «Астарта-Київ» є виробництво цукру та супутньої продукції, зернових і олійних культур, молока і м'яса, а також перероблення сої і виробництво біогазу. Астарта-Київ входить в компанію Astarta Holding N.V., яка 2006 р. провела IPO та розпочала лістинг акцій на Варшавській фондовій біржі [3]. Загальна ринкова капіталізація компанії складає 102678 млн дол. США.

ПрАТ «Миронівський Хлібопродукт» (МХП) спеціалізується на виробництві курятини і вирощуванні зернових, а також іншої аграрної діяльності (виробництво м'ясо-ковбасних виробів і м'ясних виробів, готових до вживання). Загальна ринкова капіталізація компанії МХП складає 1038269 млн дол. США. З 2010 р. акціями ПрАТ МХП у формі Глобальних депозитарних розписок (GDR) торгують на Лондонській фондовій біржі – альтернативному інвестиційному ринку (AIM – Alternative Investments Market) фондового майданчика. Загальна ринкова капіталізація компанії складає 1038269 млн дол. США.

ІМК (Індустріальна молочна компанія) є інтегрованою аграрною компанією в Україні, яка спеціалізується на виробництві сільськогосподарських культур (кукурудзи, пшениці, соняшнику, сої); зберіганні сільськогосподарських культур; виробництві молока. У травні 2011 р. відбулося розміщення акцій ІМК на Варшавській фондовій біржі (WSE). Загальна ринкова капіталізація компанії складає 109138 млн дол. США.

Варшавська фондова біржа створює для іноземних емітентів сприятливі та зрозумілі умови залучення інвестицій. Перевагою розміщення капіталу на ній є лояльне законодавство, відносно невисокі витрати для розміщення та проста, порівняно з біржами інших країн, процедура виходу на біржу [9].

На основі аналізу співвідношення показників ринкової капіталізації до вартості капіталу (коефіцієнт Price to Book) провідних публічних агрохолдингів на кінець 2019 р. ринкову капіталізацію розраховують, юеручи до уваги інформацію про кількість емітованих акцій та ціни (котирування) однієї акції, а вартість капіталу (intrinsic value) визначають як вартість активів за мінусом зобов'язань (чисті активи). Коефіцієнт P/B усіх українських агрохолдингів був нижчим за одиницю, тобто ринок оцінював вартість цих компаній нижче за вартість їхнього капіталу. Проте наведені дані компанії МХП свідчать, що у попередні роки ситуація була кращою (табл. 2).

ISSN 2415-8453. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023 рік. Том 8. № 3.

Таблиця 2. Ринкова капіталізація МХП

Дата	Ринкова капіталізація, млн дол. США	Вартість капіталу, млн дол. США	Коефіцієнт (Р/В)
31 грудня 2016 р.	944618	693064	1,36
31 грудня 2017 р.	1260025	985707	1,28
31 грудня 2018 р.	1105424	1098006	1,01

Щодо падіння коефіцієнта Р/В наприкінці 2019 р. більшість аналітиків сходяться на тому, що інвесторам не сподобалось зниження прибутковості українських агрохолдингів, адже протягом кількох років до цього вони як експортоорієнтовані компанії отримували високі операційні прибутки переважно через девальвацію гривні у 2014-2015 рр. У 2018-2019 рр. такий ефект вичерпався, а паралельно почали зростати виробничі витрати: заробітна плата – через відтік трудових мігрантів, і вартість оренди землі. Крім того, 2019 р. інвестори побоювалися, що очікувана земельна реформа спонукає агрохолдинги інвестувати у землю, зокрема за власні кошти, а це суттєво послабить їхню спроможність виплачувати дивіденди акціонерам. На початку 2020 р. карантин через COVID-19 погіршив ситуацію з низькою ринковою вартістю компаній. Коефіцієнт Р/В компаній МХП, Kernel, Astarta та ІМК погіршився, тоді як компанія Ovostar показала незначне зростання (табл. 3).

Таблиця 3. Показники ринкової капіталізації

Назва	Біржа	Ринкова капіталізація на 31 грудня 2019 р., млн дол. США	Ринкова капіталізація на 31 березня 2020 р., млн дол. США	Зміна, %	Коефіцієнт (Р/В) на 31 березня 2020 р.
МХП	LSE (Лондон)	1038269	682902	-34	0,42
Кернел	WSE (Варшава)	1057039	734234	-31	0,49
Астарта-Київ	WSE (Варшава)	102678	73158	-29	0,15
Ovostar Union	WSE (Варшава)	117632	120000	2	0,99
ІМК	WSE (Варшава)	109138	103900	-5	0,78

Різна поведінка та глибина зміни котирувань акцій агрокомпаній могли бути пов'язані з такими факторами: розміри та бізнес-моделі компанії, до того ж вони зареєстровані на різних біржах (LSE та WSE); база порівняння; рівень прибутковості й боргового навантаження. З 2020 р. з урахуванням зміни коефіцієнта Р/В ситуація виглядала так (табл. 4, 5). Найвищі за останні п'ять років котирування акцій наведених вище компаній були у жовтні-листопаді 2021 р., коли учасники ринку обґрунтовано очікували їхні рекордні фінансові показники. 2019 рік став дійсно визначним: одночасно зійшлися рекордний урожай, високі ціни на сільськогосподарську продукцію та низькі відсоткові ставки.

Таблиця 4. Показники ринкової капіталізації

Назва	Біржа	Ринкова капіталізація на 31 грудня 2019 р., млн дол. США	Ринкова капіталізація на 31 березня 2020 р., млн дол. США	Зміна, %	Коефіцієнт (Р/В) на 31 березня 2020 р.
МХП	LSE (Лондон)	1038269	682902	-34	0,42
Кернел	WSE (Варшава)	1057039	734234	-31	0,49
Астарта-Київ	WSE (Варшава)	102678	73158	-29	0,15
Ovostar Union	WSE (Варшава)	117632	120000	2	0,99
ІМК	WSE (Варшава)	109138	103900	-5	0,78

Таблиця 5. Показники прибутковості

Назва	Співвідношення боргу та капіталу	Прибутковість за ЕВІТДА, %	Чистий прибуток, %
МХП	0,92	21	11
Кернел	0,92	11	4
Астарта-Київ	0,38	14	1
Ovostar Union	0,08	8	3
ІМК	0,37	19	15

Таблиця 6. Показники коефіцієнта Price to Book

Назва	31 грудня 2020 р.	31 грудня 2021 р.	31 грудня 2022 р.
МХП	0,53	0,40	0,27
Кернел	0,56	0,55	0,17
Астарта-Київ	0,41	0,45	0,22
Ovostar Union	1,13	0,92	0,72
ІМК	1,14	1,42	0,73

Проте навіть за таких сприятливих умов біржова капіталізація МХП, Kernel й Astarta залишалася суттєво нижчою за вартість їхнього капіталу. На 2023 р. ринкова капіталізація українських публічних агрохолдингів у багато разів менша за балансову вартість їхнього капіталу (табл. 6). Ураховуючи сучасну нестабільну ситуацію

та широкомасштабну війну, залишаються і фундаментальні питання, що обмежують вартість. Аналітики стверджують, що вирішення зазначених важливих завдань сприятиме ринковій капіталізації корпоративних аграрних формувань.

До них варто віднести такі. Обмежена ефективність управління розміром і вартістю боргового навантаження в умовах високих відсоткових ставок і звуження переліку альтернативних інструментів фінансування. Нестабільні фінансові показники та обмежені можливості їхнього прогнозування через сезонність бізнесу, коливання міжнародних цін на біржові товари (commodities), а також різкі зміни курсу гривні та відсоткових ставок. Відсутність чіткої дивідендної політики. З моменту виходу на IPO мало компаній може похвалитися регулярними та прогнозованими виплатами дивідендів, адже прибуток переважно реінвестується в розширення бізнесу. Прогалини в системі корпоративного управління. Багато українських компаній після IPO не готові прийняти колегіальний підхід до управління, що негативно впливає на їхню інвестиційну привабливість. Невизначеність щодо функціонування повноцінного ринку сільськогосподарської землі [5].

Висновки та перспективи подальших розвідок

Отже, застосувавши концепції підвищення ринкової капіталізації в сучасних економічних умовах, можна вирішити фундаментальні проблеми розвитку підприємств. Це пов'язано з тим, що висока капіталізація дозволяє суб'єктам підприємницької діяльності залучати необхідні ресурси, насамперед прямі та фінансові інвестиції, набагато швидше та ефективніше. З другого боку, низька капіталізація не тільки знижує конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, а й негативно впливає на конкурентні позиції країни загалом, зменшує приплив інвестицій і гальмує розвиток фінансового ринку та всієї економіки.

Література

1. Агрохолдинги України. URL: <https://tripoli.land/ua/agrokholdingi-ukrainy>.
2. Андрійчук В.Г. Капіталізація сільського господарства: стан та економічне регулювання розвитку: монографія. Ніжин: ТОВ В-во "Аспект-Поліграф", 2007. 216 с.
3. Бобров Є.А. Особливості розміщення акцій українських компаній на зарубіжних фондових біржах. *Фінанси України*. 2007. № 11. С. 73-85.
4. Брюховецька Н.Ю. Підходи до визначення капіталізації підприємств. *Наукові праці ДонНТУ. Серія: Економіка*. 2007. № 31-1. С. 224-229.
5. Зіркі українського агробізнесу дешевшають на фондових біржах Європи. URL: <https://forbes.ua/money/zirki-ukrainskogo-agrobiznesu-deshevshayut-na-fondovikh-birzhakh-evropi-shcho-vidbuvaetsya-ne-u-viyini-problema-poyasnyue-ekspert-yaroslav-serputko-05042023-12867>.
6. Косова Т.Д., Ярошевська О.В. Відтворення капіталу в аграрному секторі: перспективи фондового ринку. *Агросвіт*. 2019. №13-14. с. 3-9 DOI: 10.32702/2306-6792.2019.13.3.
7. Кириченко О.А., Ваганів К.Г. Фінансовий менеджмент як інструмент управління підприємством. *Фінанси*. 2009. № 5. С. 93-99.
8. Сільське господарство показало найвищий приріст виробництва в 2021 році. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3400937-torik-ponad-10-vvp-virobili-u-silskomu-gospodarstvi-lesenko.html#>.
9. Старостенко Г.Г., Торшин Є.О. Первинне публічне розміщення акцій на Варшавській фондовій біржі: український погляд. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2011. № 1. С. 549-558.

References

1. Ahrokhodynny Ukrainy. [Agricultural holdings of Ukraine]. Available at: <https://tripoli.land/ua/agrokholdingi-ukrainy>.
2. Andriychuk, V.H. (2007). *Kapitalizatsiia sil's'koho hospodarstva: stan ta ekonomichne rehulivannia rozvytku*. [Capitalization of agriculture: state and economic regulation of development]. TOV V-vo "Aspekt-Polihraf". Nizhyn, Ukraine.
3. Bobrov, Ye.A. (2007). «Peculiarities of placing shares of Ukrainian companies on foreign stock exchanges». *Finansy Ukrainy*. № 11. pp. 73-85.
4. Briukhovets'ka, N.Yu. (2007). «Approaches to determining the capitalization of enterprises». *Naukovi pratsi DonNTU. Seriia: Ekonomika*. № 31-1. pp. 224-229.
5. Zirky ukrains'koho ahrobiznesu deshevshaiut' na fondovykh birzhakh Yevropy. [Ukrainian agribusiness stars are falling in price on European stock exchanges]. Available at: <https://forbes.ua/money/zirki-ukrainskogo-agrobiznesu-deshevshayut-na-fondovikh-birzhakh-evropi-shcho-vidbuvaetsya-ne-u-viyini-problema-poyasnyue-ekspert-yaroslav-serputko-05042023-12867>.
6. Kosova, T.D., Yaroshevs'ka, O.V. (2019). «Capital reproduction in the agricultural sector: prospects of the stock market». *Ahrosvit*. №13-14. pp. 3-9 DOI: 10.32702/2306-6792.2019.13.3.
7. Kyrychenko, O.A., Vahaniv, K.H. (2009). «Financial management as an enterprise management tool». *Finansy*. № 5. pp. 93-99.
8. Sil's'ke hospodarstvo pokazalo najvyschij pryrist vyrobnytstva v 2021 rotsi. (2022). [Agriculture showed the highest production growth in 2021]. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3400937-torik-ponad-10-vvp-virobili-u-silskomu-gospodarstvi-lesenko.html#>.
9. Starostenko, H.H., Torshyn, Ye.O. (2011). «Initial public offering of shares on the Warsaw Stock Exchange: a Ukrainian perspective». *Zbirnyk naukovykh prats' Natsional'noho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*. № 1. pp. 549-558.

Стаття надійшла до редакції 25.07.2023 р.

ISSN 2415-8453. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023 рік. Том 8. № 3.